

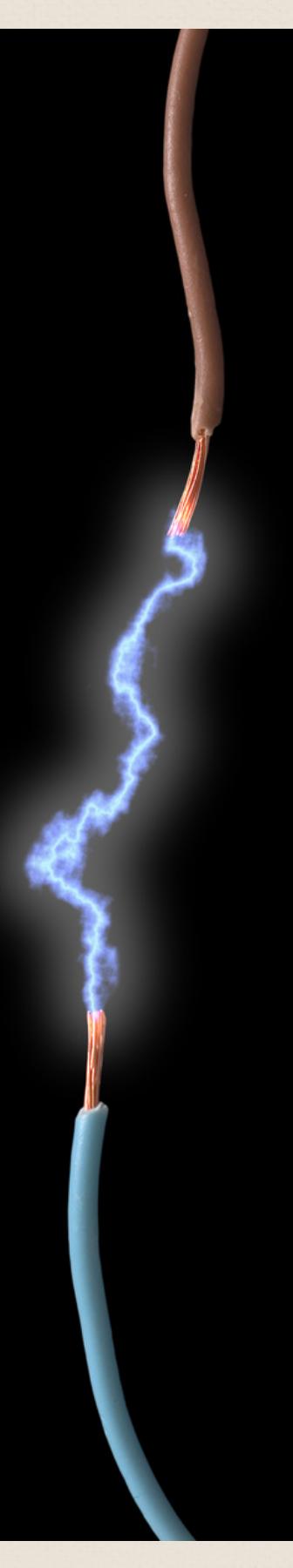

VITALNI ZNACI
Za ječara

IZVEŠTAJ DECEMBAR 2022.

www.vitalniznaci.rs

ŠTA SU VITALNI ZNACI?

Poštovani sugrađani,

Pred vama su najvažniji rezultati istraživanja Vitalni znaci koje je tokom 2022. godine sprovedeno u Zaječaru. Sve nalaze istraživanja možete naći na internet sajtu www.vitalniznaci.rs

"Vitalni znaci" je međunarodno prihvaćena metodologija dubinskog istraživanja jedne zajednice koja se danas sprovodi širom Evrope i sveta, a koju je osmisnila i prvi put primenila Fondacija Toronto zajednice iz Kanade. Zaječarska inicijativa ovo istražovanje sprovodi svake 2 godine.

Istraživanje se temelji na multidisciplinarnom pristupu. S jedne strane ono prikupljanje statističkih podataka koji daju realnu sliku o kvalitetu života u Zaječaru, dok se s druge strane, ispituju mišljenja i stavovi javnosti. Način na koji ljudi doživljavaju zajednicu u kojoj žive i kako se u njoj osećaju je jednako važno kao i statistika.

Istraživanje stavova građana je sprovedeno na reprezentativnom uzorku tokom novembra 2022. godine. Građani i građanke Zaječara su ocenjivali ukupno 13 kategorija koje su od ključnog značaja za život u zajednici ocenom od 1 do 5. Statistički podaci su prikupljeni direktno od javnih institucija, kao i iz relevantnih baza podataka i izveštaja.

Ono što treba najviše da zabrine sve Zaječarce je izuzetno mali procenat ispitanih koji oseća snažnu pripadnost zajednici – samo 39,6%. Osećaj pripadnosti predstavljaju veoma važan pokazatelj stanja u zajednici, koji je usko povezan sa mogućnostima za njen razvoj i napredak.

1,77
PROSEČNA OCENA

DEMOGRAFIJA

Demografske prilike, sa ocenom 1,77, predstavljaju ubedljivo najslabije ocenjenu kategoriju od strane građana. Podaci za 2021. godinu to nedvosmisleno potvrđuju. Stopa nataliteta opada, dok stopa mortaliteta raste. Nastavlja se veoma problematičan trend smanjenja broja rođenih beba. Broj mladih ljudi u populaciji opada, kao i vitalni indeks, dok indeks starenja nastavlja da raste. U Zaječaru je tokom 2021. godine, ovaj indeks dostigao vrednost od 220,2! Zabrinjavajuće je to što postoji trend rasta (2012. godine je vrednost indeksa iznosiла 185,8), što znači da Zaječar ubrzano i sigurno stari. Smanjenje broja stanovnika je najveći izazov zajednice po mišljenju građana.

	2012	2017	2019	2021
Broj stanovnika	58856	55205	53509	51607
Stopa nataliteta	7.22	5.81	6.11	6.07
Stopa mortaliteta	17.96	18.95	19.47	25.77
Stopa prirodnog priraštaja	-10.7	-13.1	-13.4	-19.7
Broj živorođene dece	425	321	327	313
Broj umrlih	1057	1046	1042	1330
Stopa smrtnosti usled samoubistava (na 100.000 stanovnika)	11.9	19.9	20.6	11.6
Indeks starenja	185.8	208.9	215.8	220.2
Vitalni indeks	40.21	30.69	31.38	23.53
Prosečna starost stanovništva	45.62	46.57	47.04	47.22
Broj mladih (15–29 godina)	9413	8196	7845	7569
Broj zaključenih brakova	308	243	223	210
Broj razvedenih brakova	77	150	91	96

2,86
PROSEČNA OCENA

OBRAZOVANJE

Obrazovanje je četvrta najbolje rangirana kategorija u 2022. godini od strane građana. Kada se podaci iz 2021. godine uporede sa prethodnim godinama, jasno se vidi trend smanjenja broja učenika i u osnovnim i u srednjim školama. Takođe, primećuje se da se broj odeljenja i u seoskim sredinama, ali i u gradskim školama polako smanjuje. Jedino broj upisanih đaka u srednje trogodišnje škole beleži blagi porast, što nije slučaj za četvorogodišnje škole.

	2012	2017	2019	2021
Broj učenika upisanih u niže razrede područnih odeljenja osnovnih škola	286	175	163	156
Broj učenika upisanih u više razrede područnih odeljenja osnovnih škola	88	83	62	52
Broj učenika upisanih u niže razrede matičnih odeljenja osnovnih škola	1689	1493	1443	1394
Broj učenika upisanih u više razrede matičnih odeljenja osnovnih škola	1872	1775	1603	1545
Broj učenika upisanih u srednje škole (Gimnazija)	459	340	366	380
Broj učenika upisanih u srednje škole (Trogodišnje stručne škole)	507	225	220	230
Broj učenika upisanih u srednje škole (Četvorogodišnje škole)	1808	1701	1495	1421
Broj učenika koji završavaju srednju školu (Trogodišnje stručne škole)	132	59	45	63
Broj učenika koji završavaju srednju školu (Četvorogodišnje škole)	422	430	426	375
Broj učenika koji završavaju osmi razred osnovne škole	571	452	465	428
Broj matičnih osnovnih škola	11	11	11	11
Broj područnih odeljenja u osnovnim školama	24	22	22	21
Broj srednjih škola	4	4	4	4

3,49
PROSEČNA OCENA

BEZBEDNOST I SIGURNOST

Bezbednost i sigurnost predstavlja kategoriju koju građani Zaječara već 2 godine unazad najbolje ocenjuju. U odnosu na prethodne godine, evidentira se pad u broju krivičnih dela, kao i počinioca, osim u kategorijama "broj saobraćajnih prekršaja" i "broj krivičnih dela nasilje u porodici", gde se beleži porast. Građani upravo vide izazove u saobraćaju kao glavni bezbednosni rizik u zajednici.

	2013	2017	2019	2021
Ukupan broj evidentiranih krivičnih dela	1479	768	711	626
Ukupan broj lica protiv kojih su podnete krivične prijave	675	636	522	485
Ukupan broj evidentiranih krivičnih dela u vezi sa opojnim drogama	60	85	117	58
Ukupan broj krivičnih dela u kojima su izvršioci maloletna lica	60	36	51	14
Ukupan broj prijavljenih krivičnih dela nasilje u porodici	19	76	79	117
Ukupan broj lica protiv kojih su podnete krivične prijave za delo nasilje u porodici			77	108
Ukupan broj krivičnih dela privrednog kriminala	99	125	63	43
Ukupan broj evidentiranih saobraćajnih nezgoda	172	157	133	119
Ukupan broj evidentiranih saobraćajnih prekršaja	3659	4252	3863	4805
Ukupan broj krivičnih dela protiv imovine (razbojništva, krađe...)	760	351	212	177
Ukupan broj krivičnih dela protiv imovine - krađe			128	113
Ukupan broj krivičnih dela protiv imovine - teške krađe			60	63
Ukupan broj krivičnih dela protiv imovine - razbojništvo			4	0

2,64
PROSEČNA OCENA

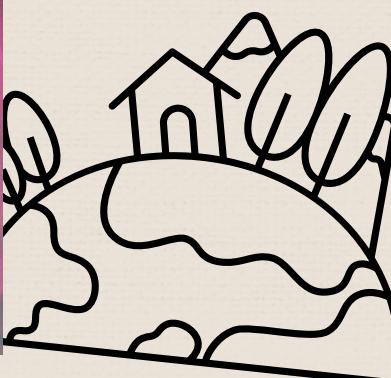

ŽIVOTNA SREDINA

Životnu sredinu su građani ocenili ocenom 2,64. Po izveštaju Agencije za zaštitu životne sredine Republike Srbije, Zaječar se zbog prisustva suspendovanih čestica PM10, u 2019. u 2021. godini, nalazio u trećoj kategoriji kvaliteta vazduha. Tokom 2021. godine u Zaječaru su zabeležena prekoračenja dnevnih vrednosti tokom ukupno 140 dana. Suspendovane čestice su najznačajnije zagađujuće materije koje negativno utiču na zdravlje stanovništva. PM10 čestice prodiru direktno u pluća gde izazivaju upalne procese i pogoršavanje zdravstvenog stanja ljudi sa srčanim i plućnim bolestima.

	2017	2019	2021
Srednja godišnja vrednost koncentracije SO2	18	16	21
Maksmimalna dnevna vrednost SO2	75	85	90
Broj uzoraka sa povišenom vrednošću SO2	0	0	0
Broj uzoraka sa povišenom vrednošću Čadī	26	14	22
Srednja godišnja vrednost koncentracije Čadī	21	18	17
Maksmimalna dnevna vrednost Čadī	143	148	99
Broj uzoraka sa povišenom vrednošću NO2	0	0	0
Srednja godišnja vrednost koncentracije NO2	14	17	
Maksmimalna dnevna vrednost NO2	47	44	
Broj uzoraka sa povišenom vrednošću koncentracije suspendovanih PM10 čestica	83	62	
Srednja godišnja vrednost koncentracije koncentracije suspendovanih PM10 čestica	53	140	
Maksmimalna dnevna vrednost NO2 koncentracije suspendovanih PM10 čestica	515	244	
Broj uzoraka sa povišenom vrednošću Ugjen monoksida - CO	3	0	

2,05
PROSEČNA OCENA

SOCIJALNA ZAŠTITA

Socijalna zaštita spada u red najlošije ocenjenih kategorija od strane građana u 2022. godini. Ukoliko se pažljivije pogledaju prikupljeni podaci, uočljivo je da se tokom 2021. godine smanjio broj korisnika različitih socijalnih usluga i davanja, kao i da je kapacitet Centra za socijalni rad manji. Istovremeno, manji su i rashodi jedinice lokalne samouprave za socijalno osiguranje i socijalnu zaštitu. Na evidenciji Centra za socijalni rad, više je korisnika socijalne zaštite ženskog pola.

	2012	2017	2019	2021
Broj dece u hraniteljskim porodicama	56	56	46	47
Ukupan broj korisnika socijalne zaštite na evidenciji Centra za socijalni rad	4589	5215	4271	4109
Broj korisnika novčane socijalne pomoći	2898	2191	1885	1545
Broj korisnika dečijeg dodatka (0-17)	1702	1462	991	753
Broj hraniteljskih porodica	85	80	77	73
Broj dece koja koriste usluge smeštaja (0 - 17)	56	56	46	47
Broj korisnika osnovnog dodatka za negu i pomoć drugog lica	159	120	111	105
Ukupan broj korisnika socijalne zaštite na evidenciji Centra za socijalni rad – žene	2364	2786	2436	2099
Ukupan broj korisnika socijalne zaštite na evidenciji Centra za socijalni rad – Muškarci	2225	2429	1835	2010
Kapacitet Centra za socijalni rad	209	348	267	257
Broj stručnih radnika u Centru sa socijalni rad	22	15	16	16
Rashodi JLS za socijalno osiguranje i socijalnu zaštitu u hiljadama RSD	38637	35037	29707	21587
Broj korisnika Narodne kuhinje	650	758	770	685

2,26

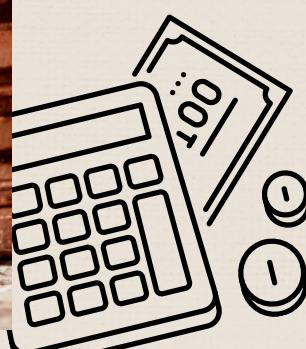
PROSEČNA OCENA

LOKALNA EKONOMIJA

Građani su lokalnu ekonomiju ocenili slabom ocenom od 2,26 u 2022. godini. Kada se pogledaju podaci, vidi se da je ukupan broj aktivnih privrednih društava i preduzetnika veći u odnosu na prethodnu godinu, ali se istovremeno beleži blagi pad u broju novoosnovanih privrednih društava. Broj novoosnovanih preduzetnika je na istom nivou. Poslovni prihodi privrednih društava i preduzetnika rastu, dok se ukupan izvoz smanjuje (veći je u odnosu na 2019. godinu.) Pri tom se javni dug jedinice lokalne samouprave smanjuje, a ukupni prihodi rastu.

	2012	2017	2019	2021
Ukupan broj aktivnih privrednih društava	349	400	331	370
Ukupan broj preduzetnika	1293	1125	1181	1216
Broj novoosnovanih privrednih društava	28	25	23	16
Broj novoosnovanih preduzetnika	167	155	141	142
Broj izvoznika		28	32	25
Broj brisanih/ugašenih privrednih društava	31	10	136	29
Broj brisanih/ugašenih preduzetnika	204	143	143	110
Ukupan izvoz (u hiljadama dinara)	8308375	8319591	5344166	5738864
Ukupni poslovni prihodi privrednih društava (u hiljadama dinara)		30946607	29851416	33956920
Ukupni poslovni prihodi preduzetnika (u hiljadama dinara)		2579394	4884933	5801664
Javni dug JLS (u hiljadama dinara)		363221	255529	149991
Stepen samofinansiranja JLS	78.9	56.1	65.9	60.2
Ukupni prihodi JLS (u hiljadama dinara)	1563566	1724697	1651037	2113872

1,89
PROSEČNA OCENA

RAD I ZAPOŠLJAVANJE

Rad i zapošljavanje predstavlja drugu najgore ocenjenu kategoriju od strane građana u 2022. godini sa ocenom od 1,89. Broj nezaposlenih osoba u Zaječaru se smanjio, ali se broj zaposlenih osoba nažalost nije povećavao u Zaječaru u istom periodu. Tako je smanjenje stope nezaposlenosti zapravo uslovljeno migracijama radno sposobnog stanovništva i, najverovatnije, administrativnim procedurama Nacionalne službe za zapošljavanje. Podaci pokazuju da je više nezaposlenih žena, nego muškaraca, kao i da se procenat nezaposlenih žena povećava. Prosečni iznosi penzija i zarada konstantno rastu tokom prethodnih godina.

	2012	2017	2019	2021
Nezaposlena lica	7543	6453	4752	4025
Broj zaposlenih lica	12071	11998	11782	11800
Registrirana nezaposlena lica – Muškarci	3743	3049	2244	1863
Registrirana nezaposlena lica – Žene	3800	3404	2508	2162
Broj nezaposlenih lica na 1000 stanovnika	128	117	89	78
Nezaposlene žene kao procenat nezaposlenih lica	50.4	52.8	52.8	53.7
Nezaposleni mladi kao procenat nezaposlenih lica	25,7	19.4	18.4	17.7
Dugoročno nezaposleni kao procenat nezaposlenih lica	72.9	71.2	68	65.5
Broj zaposlenih u državnoj upravi i obaveznom socijalnom osiguranju, kao % ukupnog broja zaposlenih	6.8	10.4	10.1	9.8
Privatni preduzetnici i zaposleni kod njih, kao % ukupnog broja zaposlenih	27	17.3	19.1	19.6
Prosečne zarade bez poreza i doprinosa, po zaposlenom	37394	41669	48144	56615
Prosečan iznos penzije	21002	23054	24132	27058
Prijavljene potrebe za zapošljavanjem	364	262	264	200

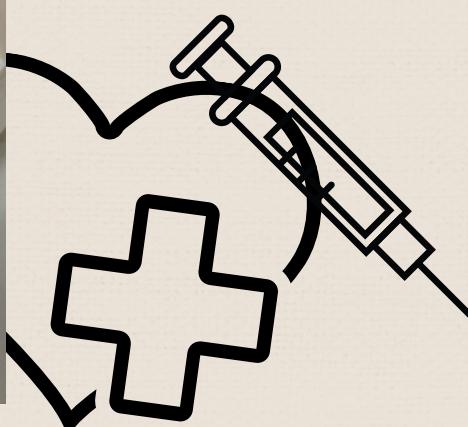
2,19
PROSEČNA OCENA

PRAVO NA ZDRAVLJE

Građani su u 2022. godini kategoriju Pravo na zdravlje ocenili prilično slabom ocenom od 2,19. Sigurno je da su i svi izazovi vezani za pandemiju COVID-19 uticali delom na stavove građana Zaječara. Ono što može da brine građane Zaječara jeste podataka da se broj doktora medicine u zdravstvenim ustanovama konstantno smanjuje, kao i da su ostvarene investicije u zdravstvenu zaštitu bile manje tokom 2021. godine.

	2012	2017	2019	2021
Broj zdravstvenih ustanova	5	5	5	4
Ukupan broj zaposlenih u zdravstvenim ustanovama	1344	1208	1223	1189
Ukupan broj zdravstvenih radnika i saradnika	989	933	929	907
Ukupan broj nemedicinskih radnika	355	275	294	282
Ukupan broj doktora medicine u u zdravstvenim ustanovama	222	209	197	190
Broj stanovnika na jednog doktora medicine	265	264	272	272
Broj jedinica medicinske opreme od nacionalnog značaja		42	42	45
Broj lekara specijalista u zdravstvenim ustanovama	155	143	134	139
Prosečna ocena opštег zadovoljstva u vezi sa lečenjem u Domu zdravlja Zaječar		3,81	3,66	4,32
Broj podnetih prigovora – Opšta bolnica Zaječar	0	3	2	
Prosečna dužina čekanja na zakazan prvi pregled u Domu zdravlja Zaječar		2,43	6,58	8,06
Procenat pacijenata koji su primljeni kod lekara u roku od 30 minuta od vremena zakazanog termina	99	91,87	83,58	
Ostvarene investicije u zdravstvenu i socijalnu zaštitu (u hiljadama dinara)	378831	28894	58756	34141

VITALNI ZNACI

Zaćečara

